

Exorcism

En berättelse av Mackan Andersson,
Halloween 2008

Bara så att du vet – du får gärna sprida det här dokumentet gratis på Internet. Om du vill använda det i någon antologi eller motsvarande så hör av dig.

(Alla kommersiella rättigheter reserveras, men jag tror att du fattar "gratis" ovan.)

(Och du – ändra inte i texten)

Jag struntar i hur många gånger du har sett "Exorcisten" och hur mycket du skrattat åt de keckiga sjuttioalffektorna. Det är något helt annat när du plötsligt hör ditt namn uttalas av någon du aldrig träffat tidigare, någon som vet något om dig som de aldrig kunnat veta på naturlig väg

Jag har sett allt. De har morrat. Spottat. Urinerat. Spytt. En man i Italien kastade faktiskt upp knivar, så att det såg ut som en svärdslukarakt baklänges. Jag har känt svaveloset från helvetet i mina näsborrar. Men aldrig hade jag förlorat någon enda själ innan Amanda.

Det står i Skriften att djävulen enbart vill "stjäla, slakta och förgöra". Tell me about it. Det är helt riktigt. Jag läser om det i tidningarna så gott som dagligen. En ung människa hittas död efter ett uppenbart självmord, exempelvis. Ett sådant där man kan utesluta alla "rop på hjälp"-teorier. Som när flickan (oftast en flicka) blandat tabletter och alkohol, skurit sig i handlederna och lagt sig under vattenytan i badkaret. Eller någon som tar sin morfars vapensamling med sig till skolan och systematiskt skjuter hela sin klass, innan han (oftast en pojke) skjuter sig själv.

Amanda dog framför ett framrusande tunnelbanetåg. Vid den rättsmedicinska undersökningen efteråt konstaterades att hon inte hade tagit några droger, men polisen fann inga tecken på att hon knuffats ned på spåret. Det hela rubrikerades som ett tragiskt självmord. Men jag vet. Jag vet vad hon råkade ut för och tro mig, det var mord. Amanda skulle aldrig ha tagit sitt liv. Hon drevs till det av *dem*.

Jag kunde inte gå på begravningen. Jag hade känt Amanda sedan hon föddes. Ändå gick det inte. Jag kunde helt enkelt inte träffa Gert och Inger. Jag sörjde och jag fastade i fyrtio dagar och fyrtio nätter. Varje gång jag somnade bort från världen i ren utmattning, såg jag hennes ansikte framför mig. Jag kunde inte drömma om eller tänka på något annat än min fruktansvärda skuld. När fyrtio dagars fasta var slut funderade jag på om jag skulle ta livet av mig genom att äta något svårsmält. Men det hade varit en dödssynd. Så jag avstod och åkte in till sjukhuset för dropp och återhämtning. De första dagarna grät jag ur mig mer vätska än vad som kom in via droppslangen. Jag hade inte gråtit under hela fastan, men nu öppnades ett flöde som jag inte kunde stoppa. Jag grät mig uttorkad och tappade medvetandet. När jag vaknade var jag tom inombords.

Jag hade hållt henne vid dopet. Jag var med vid alla hennes födelsedagar. Jag hade varit med vid confirmationen och vid studenten hade jag sett till att hon blivit hämtad av stora, skinnklädda bikers på den där överklasskolan hon gick. När de andra åkte lastbilsflak och "fyn-fan-vad-vi-är-bra":ade genom stan, hade hon suttit på bönpallen i 60 km i timmen och skrattat över känslan att hon levde och att allt var över.

Hon valde att plugga vidare direkt och att bo kvar hemma. De inredde källaren som en egen liten våning med pentry och badrum och vips hade hon en egen lya med egen nyckel, men fortfarande tryggt under mammas vakande blick.

Det var Inger som först tog kontakt med mig om Amanda. Hon hade börjat bete sig konstigt. Aggressivt. Jag trodde först att det bara var tonårsaggressivitet och hade först nästan viftat bort det. Men när Amanda hade gett sig på sin lillebror och i slagsmålet klöst ett pentagram i pojkens bröstorg blev jag snart varse att det var allvar.

Amanda hade fått sitta några månader på psykiatrisk avdelning, men uppvisade inga tecken på att vara sjuk. Inga utbrott kom under tiden och man konstaterade att man lyckats väl med medicineringen. Självt var jag skeptisk. Det vilade något under ytan. Kraftsamlade. Något som snart skulle bryta ut igen.

När det väl gjorde det hade Amanda fått ett enormt utbrott. Den här gången var det dock inga tvivel om att vad det än var som skedde, så kom det inte från henne själv. Hon hade stått i Gerts arbetsrum och fått sex stycken väggfasta bokhyllor att samtidigt lossna från sina fästen och falla rakt mot Gert.

När Inger kom hem satt Amanda med sin lillebror på ovanvåningen. De lekte och inga

tecken på att något skulle vara fel syntes. Gert satt helst ensam och arbetade och brukade inte vilja bli störd. När klockan var sex kom han alltid ner och så åt de middag tillsammans, hela familjen.

Klockan kvart över sex hade han fortfarande inte dykt upp och Inger gick upp för att se ifall han somnat på sin soffa. Det var först då de fann honom under högen av krossade bokhyllor. Han var blåslagen och kunde inte röra sig, fastklämd under omkring tre ton med böcker. Men när de fått fram honom kunde man konstatera att han klarat sig med en axel ur led.

Amanda hade inte minnts något. Men nu var hela familjen varse att något var rejält fel och jag blev inkallad.

”Inkallad”, ja. Det låter ju lite underligt. Men allt vad jag gjorde är underligt, så jag ska försöka förklara utan krusiduller. Jag var exorcist. En sådan där som du sett på film. Jag var anställd av Romersk-Katolska Kyrkan. Jag är prästutbildad. Och psykolog. Och har varit med vid ett sextiotal större exorcismer. Egentligen skulle antagligen Perssons ha tagit kontakt med stiftkansliet och blivit hänvisade genom ett antal korrekta kanaler (först genom en erfaren själavårdare, sedan genom biskopen och slutligen till ett råd som fördelar uppdragen mellan oss), men nu kände de mig. Och de var inte katoliker, vilket hade komplicerat det hela en smula.

Så de ringde. Och jag kom.

Gert och Inger (och Amanda själv, förvisso) hade ganska vaga uppfattningar om kristen tro. De var döpta och konfirmerade inom Svenska Kyrkan, allihop, men annars hade de en mycket mer konkret idé om ondskan och helvetet än om Kristus och Guds rike, egentligen. Många års fascination för skräckfilmer hade lärt dem om djävulen och hans angrepp, men korset och vad som hände där var liksom inte möjligt att ta till sig. Ett krucifix var, för dem, en amulett. De var enligt egen utsago ”ateister”, men uppvisade alltså alla tecken på att tro på magi - att ord, symboler, tecken har en inneboende kraft som människan kan styra eller åtminstone lära sig att tygla. Det är en intressant paradox. Och utanför Kyrkan är det en rätt vanlig paradox. Folk i allmänhet säger sig inte tro på något, men vad de menar är att de inte kan tro på Gud, när de ser så mycket ondskan i världen.

I ärlighetens namn förstår jag dem. Jag har tvivlat. Och jag är präst.

Det finns dock en tydlig skillnad mellan att tro på magi och att vara religiös. I en magisk världsbild är det tingen, symbolerna, orden eller handlingarna som har en egen kraft. Men för den religiösa människan är de mer påminnelser eller minnesregler för vem som har kraft och vad som har hänt. Utan att tro på Guds kraft och herravälde kan en exorcist vifta med ett krucifix hur mycket som helst, demonen kommer inte att bry sig. Men när exorcisten tar fram krucifixet som en påminnelse om vad som hände där, som ett vittnesbörd rakt upp i synen på djävulen, då händer det något i den andliga världen.

Exorcismen av Amanda gick fel tidigt. Jag slarvade och gjorde ett riktigt nybörjarfel och nu är hon alltså död. Trots att demonen redan lurat psykvården att Amanda var frisk gjorde jag misstaget att tro på det skådespel som den nu visade upp.

Jag läste de böner som jag alltid inledde med. Jag bad Gud att den helige Mikael, stridsängeln, befälhavare över Himmelens här skulle stå Amanda och mig själv bi.

”...du som utvalt den högst ärade Ärkeängeln S:t Mikael till Prins av din Din Kyrka, gör oss värdiga, ber vi, att befrias från alla våra fiender, så att ingen av dem må plåga oss vid dödens timma utan att vi må bli ledda av honom in i Din Närhet. Detta ber i den förmån som oss givits i Jesus Kristus, vår Herre...”

Amanda var lugn, även om hennes ögonlock fladdrade som hos en som drömmer. Hon kommunicerade med mig och var inte, vad jag förstod, i trans eller liknande. Men naturligtvis spänd. Jag tog en stund och höll hennes händer och förklarade vad som skulle ske nu. Först skulle jag själv be en bön där mörkret skulle ge vika i hennes själ. Sedan skulle hon själv bekänna detta, med sina egna ord, så att det skulle ske som står i Uppenbarelseboken 12:11 ”De övervann honom genom Lammets blod och genom sitt vittnesbörds ord.”

Hon tyckte att det verkade lite underligt, men jag försäkrade att det var så det fungerade. Hon skulle inte vara orolig. Med lite tur skulle hon bli fri på en gång. Annars skulle vi göra om det hela tills hon var helt återställd. Hon tvekade, men litade på mig och jag började.

”Gå, så, överträdare. Ge dig iväg, frestare, full av lögner och list, fiende till dygden, förföljare av de oskyldiga. Giv plats, du som är styggelse, giv plats, du monster, giv plats åt Kristus, som du aldrig underkastat dina verk. För han har redan avklätt dig dina krafter och ödelagt ditt rike, bundit dig som fånge och plundrat dina vapen. Han har kastat dig ut i mörkret utanför, där evigt straff väntar dig och dina likar.”

Ända fram till nu hade demonen varit helt tyst, men nu spärrades Amandas ögon upp och hon såg ett kort ögonblick ut som om hon skulle kräkas. När hon öppnade munnen kom dock inget annat ut än långt, ihållande skrik. När hon skrikit slut på luften i lungorna sjönk hon ihop. En distinkt stank av brand låg över rummet. Lukten av helvetet. Jag försökte få ögonkontakt med henne, men det tog en liten stund innan hon hämtat sig tillräckligt för att se på mig.

Nu hade hon ett helt annat ansiktsuttryck. Det var den oskyldiga blicken hos ett barn. Och jag uppmuntrade henne att själv erkänna sin befrielse med egna ord. Av allt att döma var hon fri från allt andligt betryck. Jag tyckte egentligen att det varit förvånande enkelt, men kände mig otroligt lättad.

Jag kramade om henne, kollade att Inger och Gert mådde bra och lät dem ta hand om sin dotter. Jag drog på mig rocken och gick innan Inger hann sätta fram en tébricka.

Det var sista gången jag såg henne.

-

När Gert ringde hade det hunnit gå nio år. Vi hade inte talat under hela tiden. Jag kom som sagt inte på begravningen och jag såg alltid till att besöka graven sent på kvällen, så att ingen annan skulle vara där. På Alla Helgons Dag åkte jag till kyrkogården och väntade i kylan i en liten skogsdunge tills familjen varit där. Sedan kom jag fram för att ensam se graven i skenet av de små lyktorna. Det var vackert och det var enda gången jag tillät mig att tänka på något som just ”vackert”. Resten av tiden var jag bara tom inuti. Varje år, vid graven, bad jag henne om förlåtelse. Och varje år gick jag därifrån utan att ha fått någon.

Samtalet var spänt. Jag blev snabbt klar över att jag inte var deras förstahandsval. Men de hade ingen annan att vända sig till.

Amandas lillebror, Tom, hade nu blivit arton år och hade plötsligt fått mycket aggressiva utbrott. Även i hans fall hade de åtföljts av minnesförlust, men till skillnad från Amanda hade han också flera gånger tappat medvetandet under sina anfall. Det verkade som en mycket annorlunda form av epilepsi.

Även om föräldrarna anat vad detta var, ville de så mycket hellre att det skulle vara något de förstod och kunde hantera. Så Tom fick medicin. Som inte hjälpte. Och mer medicin. Som inte hjälpte. Och annan medicin. Som inte hjälpte.

När Inger för andra gången grävde fram sin man under sex bokhyllor, denna gång med flera brutna ben i kroppen, insåg hon att detta var en demon. Kanske samma som angripit deras dotter nio år tidigare.

Hon hade kontaktat sin lokala församling i Svenska Kyrkan som förklarade att demoner inte fanns. Så hon ringde vidare till kyrka efter kyrka. Några av de frikyrkliga hade trott henne. Någon hade kommit och försökt hjälpa till, men demonen hade inte kunnat besegras. Till sist hade hon försökt att få hjälp av Vår Kyrka. Och gått den officiella vägen. Det tog tid och till sist fick hon veta att hjälp av en exorcist inte var tillgängligt i det här fallet.

Det var därför de ringde.

Jag svarade att jag inte längre utförde exorcism, sedan nio år.

Det blev för mycket för Gert som bröt ut i gråt i andra änden av telefonlinjen. Det gör mig alltid väldigt illa till mods att höra eller se vuxna män gråta och ännu mer nu när jag faktiskt kände den som gråt. Jag stod tyst och lät honom snyfta färdigt. Jag visste att det inte fanns en chans att neka honom hjälp. Jag var helt enkelt tvungen att försöka hjälpa honom.

-

Jag bad att få tre dagar på mig att förbereda mig. Jag behövde fasta och be i stillhet och det fanns saker som måste ordnas.

Vigvatten, exempelvis. Vigvatten är samma typ av vatten som används vid dop och kan egentligen vara vilket vatten som helst, som välsignats för sakramentet. Men i den tidiga kristna kyrkan användes alltid strömmande vatten. Stillastående vatten blev snabbt ofräscht och sågs allmänt som en symbol för död. Strömmande vatten är levande. Och när jag beredde vigvatten valde jag alltid strömmande vatten. Andra exorcister använde säkert andra metoder, men för mig var det viktigt. Däremot var jag mindre noga med saltet, det kunde vara i princip vilket salt som helst. Själva ritualen med vigvattnet var en slags uppvärmning inför exorcismen, en liten exorcism i sig själv - ”Exorcizo te, creatura aquæ, in nomine Dei Patris omnipotentis...”

En annan sak var ”krism”, den heliga olja som används vid handpåläggning och smörjelse med olja, när det behövs. Med krism kan dessutom vanliga kärl (och vanligt bröd) helgas och välsignas för att användas vid Herrens måltid. Egentligen ska oljan välsignas av en biskop, men nu fanns ingen att tillgå. Jag fick således blanda olivolja och myrra själv och läsa bönerna och hoppas att det skulle ha samma effekt som om en biskop gjort det.

Efter tre dagars fasta gick jag och biktade mig. Sedan firade jag Herrens måltid i stillhet, hemma innan jag ringde Inger och Gert och berättade att jag skulle komma. Jag hörde Tom i bakgrunden, morra som en hund som anar oråd. Det hade börjat.

Jag hade stängt in mig med pojken i källarvåningen med stränga order om att ingen fick öppna eller komma in innan allt var klart. Dels ville jag inte bli störd, men framför allt ville jag skydda Gert och Inger. Ni förstår – demoner ljuger. De stjälar, slaktar och förgör. De är beredda att säga och göra vad som helst för att såra de som älskar den besatte mest och de angriper de svagaste sidorna, och rotar i de mörkaste skrymslorna av människosjälens. Vid en exorcism kommer med stor sannolikhet varje obiktad synd, varje liten frestelse och varje oföränt du begått och inte fått förlåtelse för att komma över den besattes läppar. De flesta människor går under inombords när deras misslyckanden slängs dem i ansiktet.

Tom var fastspänd i en stol, med hjälp av ett par livremmar. Just nu var han inte aggressiv, men hatet strålade från hans ansikte. Jag visste inte hur mycket som var hans egna känslor – om han hatade mig för att jag misslyckats att hjälpa hans syster – och vad som var demonen. Jag satte mig på en stol framför honom och väntade på att antingen Tom eller demonen skulle tala.

Jag struntar i hur många gånger du har sett ”Exorcisten” och hur mycket du skrattat åt de keckiga sjuttiofioffekterna. Det är något helt annat när du hör någon som plötsligt vet något om dig som de aldrig kunnat veta på naturlig väg.

”Så, vi ses igen.”

Jag ryste. Rösten var inte Toms. Jag vet att Tom bara var ett barn senast vi sågs och att rösten ändras, men det fanns ett eko av ångesten och skräcken hos brinnande själar i denna, som lyste igenom hat och förakt. Den var helt enkelt inte mänsklig.

”Ge mig ditt namn!”

”Åh – inte det där gamla spektaklet igen. Jag trodde att vi var förbi de inledande artigheterna.”

”Crux sancta, sit mihi lux. Non draco sit mihi dux...”

”Hahaha, det gamla örhänget! Det var länge sedan!”

Den gamla bönen på vers hade varit ett effektivt vapen under många århundraden. Men denna gång verkade den inte bita alls.

”Vade retro satana...”

Demonen läste orden i talkör med mig.

”Ge upp! Det där fungerar inte.”

Jag tog upp oljeflaskan och gick fram och gjorde korstecknet i pojkens panna, lade handen på honom och befallde demonen på nytt.

”I Jesu Kristi Nasaréens namn, uppge ditt namn!”

Den här gången var demonen tyst, så jag tog det som ett tecken på att jag skulle fortsätta.

”I Jesu namn, Han som besegrade dig när Han dog och uppstod, ge mig ditt namn!”

”Sheireil”, och sedan en mängd hädelser.

Detta var dåliga nyheter. Antingen ljög demonen igen, eller så var det en mycket, mycket stark demon. Namnet finns omnämnt bland de demoner som kabbalister åberopar när de sysslar med den vänstra handens magi. Det är en demon som står för galenskap och förvirring. En snabb bedömning i huvudet gjorde dock gällande att det värsta vore om demonen talade sanning. Ljög den, skulle den åka ut. Talade den sanning skulle detta vara det värsta jag varit med om. Alltså måste jag förvänta det värsta och agera som om den talade sanning.

Jag lade mina händer på Toms huvud och bad tyst inom mig innan jag uttalade de ord som hundratals exorcister uttalat före mig.

”I Jesu namn och med hans mandat trampa ditt huvud under mina fötter bjuder jag dig, Sheireil, att fara ut ur honom! Vik hädan, du onde!”

Det ryckte och slet i pojkens kropp, men jag höll kvar händerna på hans huvud.

”Du vet att spelet är förlorat, Han som är i mig är större än allt du kan slå tillbaka med. Du är övervunnen. Far ut ur honom!”

Tom hade nu fradga runt munnen och var inte kontaktbar. Det var lätt att förstå att någon kunde missta detta för epilepsi. Jag visste dock att anden fortfarande hörde mig.

”Vik hädan! I Jesu namn!”

Plötsligt upphörde skakningarna och Tom blev hängande som livlös i remmarna. Fradgan droppade ned på golvet och han gjorde inga tecken att kvickna till. Alltså var anden kvar. Men det var dags att ta en paus lägga upp strategin för fortsättningen.

När Tom vaknade hade jag en flaska i handen.

”Du vet vad detta är?”

”Jag anar...”, sa Tom med sin vanliga röst.

”Vigvatten!”, sa demonen.

”Helt riktigt.”

Jag började sakta att skruva av korken på flaskan, medan demonen åter började rycka och slita i Toms kropp. Den här gången var det inte hat jag såg, utan fruktan. Demonen försökte fly, men få med sig Tom. Det var inget jag tänkte tillåta och jag gick fram emot honom med flaskan i handen.

På något sätt fick han loss foten och sparken träffade precis på flaskan, så att hela innehållet stälptes ut över mig.

Tom skrattade till, med sin egen röst.

Jag tittade ner och förstod vad han såg. En stor, våt fläck över skrevet. Jag kunde inte låta bli att själv skratta.

I den spända situationen skrattade vi tillsammans ett tag. När jag skulle återuppta exorcismen upptäckte jag att demonen varit tyst under hela stunden vi skrattat. Jag tilltalade den

ånåo i Jesu namn och den manifesterade sig igen, men när jag oväntat gjorde en rolig min var det Tom som skrattade, inte demonen. Jag fick en idé och jag såg i Toms ögon att vi tänkte samma sak. Jag låtsades ta ett djupt andetag för att hämta mig innan jag fortsatte.

Demonen tog sin chans och började tala.

”Jag vet nog vad du tänker varje gång du ser syster Charlotte! Vem är du att försöka kasta ut mig, när du inte ens kan tygla dina egna lustar?”

”Helt rätt. Men hur kan man inte älska de där bomberna?”, svarade jag och visade med en obscen handrörelse ungefärlig storlek och form på dem.

Tom skrattade.

”Jag menar – de är så stora att de NASA intresserar sig för att skicka provsatelliter i omloppsbanan runt dem!”

Tom skrattade så att han nästan kikkade.

”Skulle hon försöka lägga inlägg i BH:n skulle det få bli soffkuddar.”

Ett nytt gapskratt från Tom och fortsatt tystnad från demonen.

”Alltså, hon var tvungen att höja taklampan i sovrummet, för att hon skulle kunna sova på rygg...”

Demonen förstod vad som höll på att hända och försökte att häda, att skrämman, att påminna Tom om hans egna fel och brister.

”Och du – du är bara intresserad av rakade fittor på Internet!”

”Inte bara...” svarade Tom. ”Nakna bröst eller en snygg häck är intressanta också!”

Och så skrattade han. Han skrattade! Vi skrattade! Vi var två dårar som skrattade tillsammans. Två enkla människor som skrattade åt våra innersta svagheter. Åt mörkret därinne som ständigt hotade att sluka oss. Och genom att vi skrattade så berövade vi det makten över oss.

Jag tog fram oljeflaskan igen och tecknade på nytt korsets tecken i pannan på Tom och sa:

”Jag förlåter dig din synd i Faderns, Sonens och den Helige Andes namn. Amen.”

Tom slöt ögonen och en tår rullade utmed hans kind, innan han med sina egna ord vittnade.

”Det var förlåtelse jag behövde. Tack.”

Mer behövdes inte. Demonen kunde inte längre hålla honom i sitt grepp. Vilket mörker den än kunnat skapa kunde inte rå på det ljus som plötsligt tänts i Toms själ. Han hade fått förlåtelse, han hade lärt sig förlåta sig själv och han kunde skratta åt sig själv och sina misstag. Han kunde rent av se det mänskliga hos andra.

Demonen lämnade, under höga skrik, samtidigt som vi båda skrattade åt den tillsammans.

-

Det var dags att släppa loss Tom.

Jag tog bort bältena och Tom reste sig sakta och lite vingligt ur stolen. Han var lite tagen av hela upplevelsen, men egentligen inte speciellt illa medfaren. När vi var på väg upp ur källaren kände jag hans hand på min axel.

”Fader...”

”Ja?”

”Jag förlåter dig också...”

Jag vet att det var Toms egen röst. Jag vet att han var fullkomligt fri. Men just där och då kändes det

som om orden samtidigt uttalades av Amanda.

När vi kom upp ur källaren var vi båda fria.

Mackan Andersson
Halloween, 2008